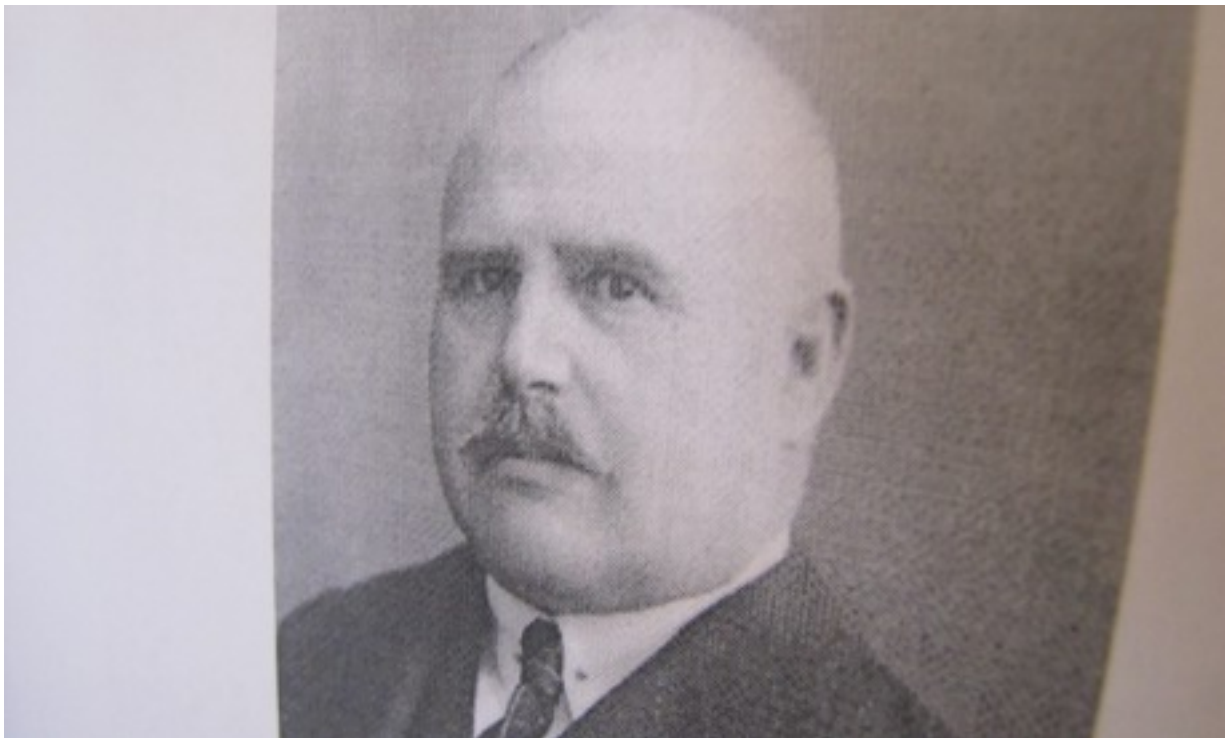

A székelyudvarhelyi vármegyei kórház 1886-ban épült, **dr. Daniel Gábor** főispán és **dr. Török Ferenc**

ügyvéd-alispán idején – őket tekinthetjük tehát kórházalapítóknak, akik a kor szellemét és viszonylagos jólétét kihasználva állami pénzből építették fel a kórházat. Ebben az időszakban, a 19. században épült több udvarhelyi középület.

Három évtized igazgatóként és sebészként

Az első években, 1886–1890-ig még nem volt orvosa és igazgatója a kórháznak – ekkor a mindenkori vármegyei tisztifőorvos látta el a betegeket. 1890-ben az első orvost Daniel Gábor nevezte ki, a székelykeresztúri dr. Lengyel József fiát, **ifj. dr. Lengyel Józsefet**. 1898-ban vármegyei közkórházzá nyilvánították, így országos költségvetésből működött a betegellátás – ekkor nevezték ki

dr. Egyed Balázs

bardóci körorvost alorvosnak.

Maganszanatórium a város szívében

Az 1930-as évek közepén nyugdíjba vonult dr. Imreh Domokos 1938-ban építtette fel a Székelytámadt vár szomszédságában ma is álló épületet: a magánkórház a harmincas évek végén, illetve a negyvenes évek elején szanatóriumként szolgált a város lakosságát.

Akkor is kapitalizmus volt, a közhiedelemmel ellentétben nem közkórház, hanem egy fizetési magánkórház volt ez. Dr. Imreh a város legismertebb polgárai közé tartozott, többek között jó barátságot ápolt a közelben, a vár mellett lakó [Tompai László](#) költővel is.

A második világháború nem hagyta érintetlenül ezt az épületet sem, ahogy az átvonuló front után a közkórház épületét is teljesen kirabolták – amit a visszavonuló csapatok nem vittek el (ágyakat, ágyneműt, mosdókagylókat, fürdőkádakat), azt a fosztogatók hordták el.

Az Imreh-szanatóriumban egy húsz ágyas fektetőt hoztak létre, itt a sürgősségi eseteket látták el: az elhagyott lövedékek, gránátok által megsebesített környékeliek kerültek ide. 1945 januárjára a közkórházat már annyira rendbe tették, hogy ismét birtokba lehetett venni.

1948-ban államosították Imreh Domokos magánkórházát, az idős orvos halálát is ezzel hozzák összefüggésbe, 78 évesen agyvérzés végzett vele. A háromszéki Étfalván (a Sepsiszentgyörgy közelében levő Gidófalva mellett egy kis falu) van eltemetve.

Az Imreh-féle magánszanatóriumban az államosítás után 1949-ben szülészeti és nőgyógyászati osztályt létesítettek, ahol 1957-ben bekövetkezett haláláig **dr. Lőrincz Zoltán** volt a főorvos, őt **dr. Tamás Zoltán**

követte. 1968-ban, a megyésítéskor a fül-orr-gégészeti osztályt, illetve a szemészetet és a tüdőgyógyászati osztályt költöztették az épületbe. 1982-ben beindult az új kórház, ezek az osztályok átköltöztek a régi közkórház épületébe.

Az egykori szanatóriumba a fizetési poliklinika költözött (habár a szemészet számára rendezték be, de ez az osztály is a régi főépület hátsó részébe költözött), ez egészen a kilencvenes évek elejéig működött. Dr. Imreh Domokosról nevezték el az egészségügyi iskolaközpontot, egy alapítványt, illetve a mostani, új kórház sebészeti osztályát.

Segélyközpont lett az épületből

A Caritas székelyudvarhelyi kirendeltsége 1995 májusában indította be az épületben a Szent Lukács Egészségügyi Központot. Az épület állapota akkorra már leromlott, a kórház és az önkormányzat a Caritasnak adta használatba – első lépésként az egykori szanatóriumot felújították, gyógyszerár és ortopédiai segédeszközöket gyártó műhely is helyet kapott benne.

A kétezres évek végén dr. Imreh Domokos örökösei hosszú idő után visszakapták az épületet. Ma fogorvosi rendelő (a volt tüdőrontgen helyén), közjegyzői iroda (az első emeleten, ahol a fül-orr-gégészet volt), illetve ügyvédi iroda (a felső szinten, a szemészet helyén) működik.

Száz év, tizenegy igazgató

Mint említettük, az udvarhelyi kórház legelső igazgatója dr. Lengyel József volt 1890-től a századfordulóig. Dr. Imreh Domokos harminc éven át, 1900. és 1930. között vezette a kórházat. Az említett dr. Ungureanu Valeriu (1930–1938) után az udvarhelyi származású, de Kolozsvárról idekerült **dr. Lőrincz Zoltán** szülész-nőgyógyász lett a megbízott igazgató néhány hónapig, utána **dr. Szafta Emil** 1940 őszéig volt kinevezett igazgató.

A „kicsi magyar világban” a Magyarországról idekerült **dr. Dorogi Lajos** sebész lett a kórház igazgatója – 1944 őszén a közeledő front elől elmenekítették a kórház felszerelését Magyarországra.

A háború után **dr. Tassaly János** lett az új igazgató, aki néhány kollégájával együtt újjászervezte a menekülés után az oroszok és a helyi csőcselék által kifosztott kórházat.

Ekkor több államosított épület (az Imreh-féle magánkórház, a Haberstumpf-villa) került a kórházhoz, **dr. Szilasi András** (1950–1966) igazgatósága alatt több osztály is létesült. 1966. és 1968. között **dr. Imre Ferenc** volt az igazgató, 1968 és 1974 között pedig **dr. Weyda János**, korábbi tisztiorvos.

1974-ben nevezték ki **dr. Mátyus Andrást**, aki a rendszerváltásig, 1990 februárjáig volt igazgató ([a vele készült interjúnkat itt olvashatja](#)) – ebben az időszakban épült fel a kórház és a poliklinika mai épülete.

Cikkünkhöz felhasználtuk Vofkori György tanulmányát és a szerző korábbi írásait, illetve dr. Mátyus András egykori kórházigazgató egészségügy-történeti kutatásait.